

Tisková zpráva

Občané o přijetí eura a dopadech členství ČR v EU – duben 2019

- ⊙ Zavedení eura jako platidla v ČR namísto koruny podporuje jen pětina českých občanů, proti jsou tři čtvrtiny Čechů, přičemž polovina se zavedením eura nesouhlasí rozhodně.
- ⊙ V porovnání s minulým rokem nedošlo k významným změnám v celkovém rozložení názorů české veřejnosti na přijetí eura, o 4 procentní body ovšem narostl podíl těch, kdo s přijetím eura rozhodně nesouhlasí.
- ⊙ Relativně nejpříznivěji dopady členství České republiky v EU hodnotí česká veřejnost v případě nabídky zboží a služeb, vědy a výzkumu, hospodářské úrovně ČR a průmyslových podniků.
- ⊙ Převážně jako nepříznivé čeští občané hodnotí dopady členství ČR v EU v případě českých zemědělců.

Zpracoval:

Jan Červenka

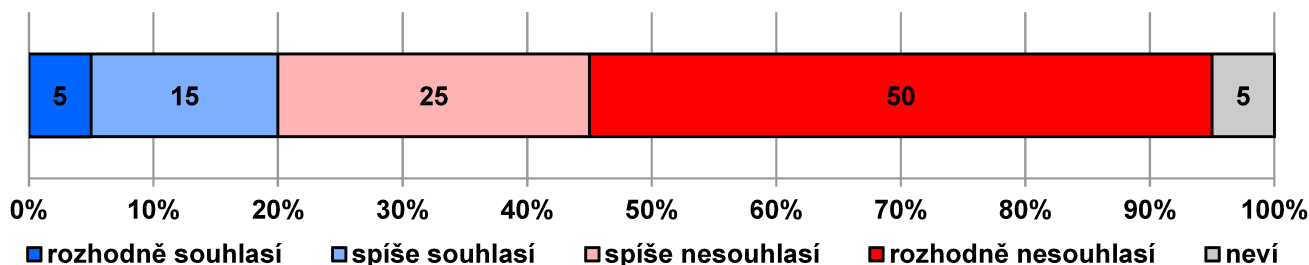
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 586; e-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

V pravidelném dubnovém šetření v rámci projektu Naše společnost Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, zkoumalo postoje české veřejnosti k přijetí eura jako české měny a názory na dopady členství ČR v Evropské unii v různých oblastech.

Graf 1: Názory na přijetí eura za měnu ČR¹ (v %)

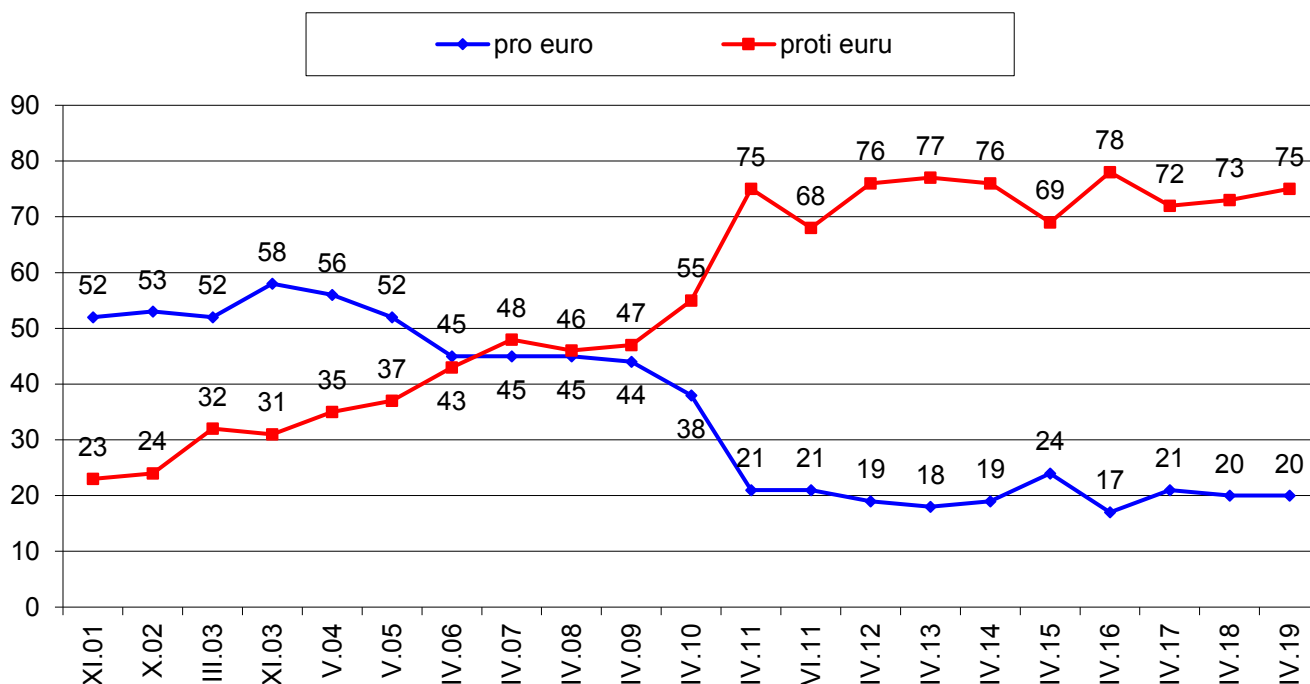
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 30. 3. – 10. 4. 2019, 1052 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazuje graf 1, v české společnosti stále přetrvává převážně odmítavý postoj k přijetí eura. V současné době tříčtvrtinová většina občanů (75 %) s přijetím eura za měnu ČR nesouhlasí, přičemž polovina (50 %) s tím „rozhodně nesouhlasí“ a čtvrtina (25 %) „spíše nesouhlasí“. Pro přijetí eura je nyní jen pětina (20 %) Čechů, z toho 5 % „rozhodně“ a 15 % „spíše“. Zbývajících 5 % na otázku nemá utvořený názor a volí odpověď „nevím“.

V porovnání s předchozím šetřením z dubna 2018 nedošlo k žádným statisticky významným posunům v celkovém názorovém rozložení českých občanů, pokud jde o souhlas a nesouhlas s přijetím eura jako měny České republiky, nicméně mezi nesouhlasícími došlo k mírnému vzestupu (o 4 procentní body) u podílu těch, kdo rozhodně nesouhlasí se zavedením eura jako měny v ČR. V dlouhodobějším srovnání, které ukazuje graf 2, je patrné, že negativní postoj k euru poprvé výrazněji převážil v roce 2010, v letech 2001 až 2005 převažoval souhlas nad nesouhlasem a v letech 2006 až 2009 byly oba podíly zhruba vyrovnané. Od roku 2011 se nesouhlas se zavedením eura pohybuje okolo úrovně tří čtvrtin se dvěma dílčími poklesy na úroveň těsně pod 70 % (červen 2011 a duben 2015). Souhlas se pak od roku 2011 pohybuje okolo jedné pětiny a jen v roce 2015 se přiblížil k jedné čtvrtině.

¹ Znění otázky: „Souhlasíte nebo nesouhlasíte s tím, aby bylo za měnu ČR přijato euro?“

Graf 2: Názory na přijetí eura za měnu ČR – vývoj v čase (v %)

Pozn.: „Pro euro“ tvoří součet odpovědí „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, „proti euru“ tvoří součet odpovědí „rozhodně nesouhlasí“ a „spíše nesouhlasí“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Podpora eura klesá s rostoucím věkem. Mezi zastánce eura patří statisticky významně častěji absolventi vysokých škol, dotázaní, kteří životní úroveň své domácnosti a ekonomickou situaci v ČR hodnotí jako dobrou, studenti, vysoce kvalifikovaní odborníci nebo vedoucí pracovníci, lidé hlásící se k pravici či k pravému středu, voliči ODS, respondenti důvěřující vládě a EU i jejím institucím a lidé spokojení s politickou situací. K odpůrcům eura se častěji řadí respondenti, kteří současnou ekonomickou situaci hodnotí jako špatnou, důchodci, lidé hlásící se k vyhraněné levici, stoupenci KSČM a rozhodní nevoliči, lidé, kteří nedůvěřují vládě a dotázaní chovající k EU a jejím institucím nedůvěru.

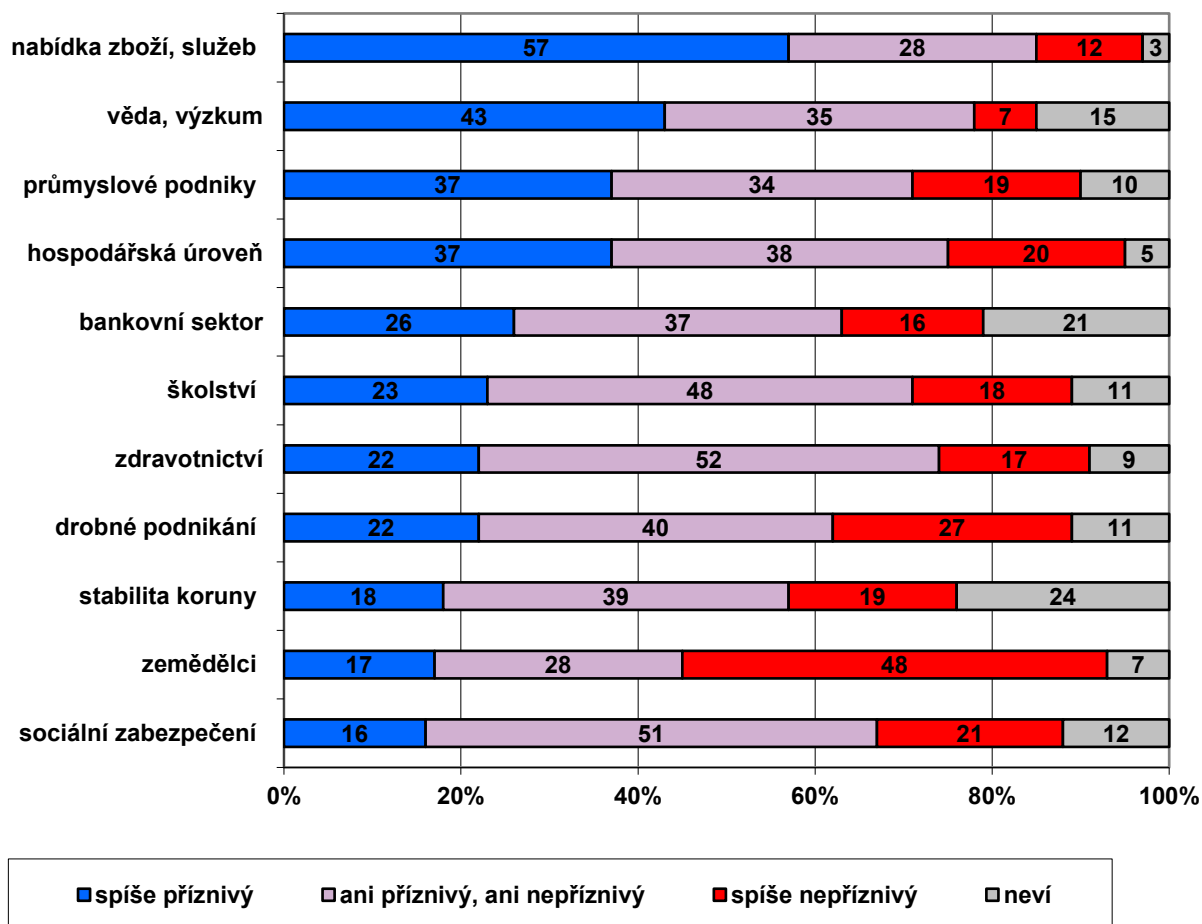
Další otázka se zabývala hodnocením dopadu členství ČR v EU na vybrané oblasti veřejného života.² Jak ukazují výsledky v grafu 3, nejlépe je vliv členství ČR v EU vnímán v oblasti nabídky zboží a služeb, kde jej jako příznivý hodnotí nadpoloviční většina dospělé české populace (57 %, 12 % si myslí opak a 28 % vliv členství ČR v EU na tuto oblast hodnotí neutrálně). Naopak jako nejméně příznivé jsou dopady členství vnímány u českých zemědělců, kde je jako negativní hodnotí téměř polovina českých občanů (48 %), byť každý šestý člověk (17 %) si myslí, že členství ČR v EU má na zemědělce příznivý vliv a více než čtvrtina (28 %) jej považuje za „ani příznivý, ani nepříznivý“.

Jako převážně příznivý je hodnocen i dopad členství ČR v EU na oblast vědy a výzkumu (43 % spíše příznivý, 35 % neutrální a jen 7 % spíše nepříznivý) a v menší míře totéž platí i v případě průmyslových podniků (37 % spíše příznivý, 34 % neutrální a 19 % spíše nepříznivý) a hospodářské úrovně (37 % spíše příznivý, 38 % neutrální a 20 % spíše nepříznivý). Menší převis mínění o příznivém dopadu nad opačným míněním se objevil i v případě bankovního sektoru, školství a zdravotnictví, ovšem zde již zřetelně nejčastějším názorem bylo, že dopad členství ČR v EU na tyto oblasti není ani příznivý, ani nepříznivý.

² Znění otázky: „Jaký je podle Vašeho názoru vliv členství ČR v Evropské unii na: a) hospodářskou úroveň ČR, b) nabídku zboží a služeb na trhu v ČR, c) stabilitu devizového kursu koruny, d) drobné a střední podnikatele v ČR, e) průmyslové podniky v ČR, f) zemědělce v ČR, g) bankovní sektor v ČR, h) vědu a výzkum v ČR, i) úroveň zdravotnictví v ČR, j) úroveň školství v ČR, k) úroveň sociálního zabezpečení v ČR?“

Naopak menší převisy nepříznivého vlivu nad příznivým vlivem členství ČR v EU (při relativně nejvyšším podílu těch, kdo dopad hodnotí neutrálně) se vyskytly v případě drobného podnikání a sociálního zabezpečení. Vyrovnané podíly mínění o příznivém a nepříznivém dopadu členství ČR v EU šetření zaznamenalo v případě stability koruny.

Graf 3: Vliv členství ČR v EU na vybrané oblasti (v %)

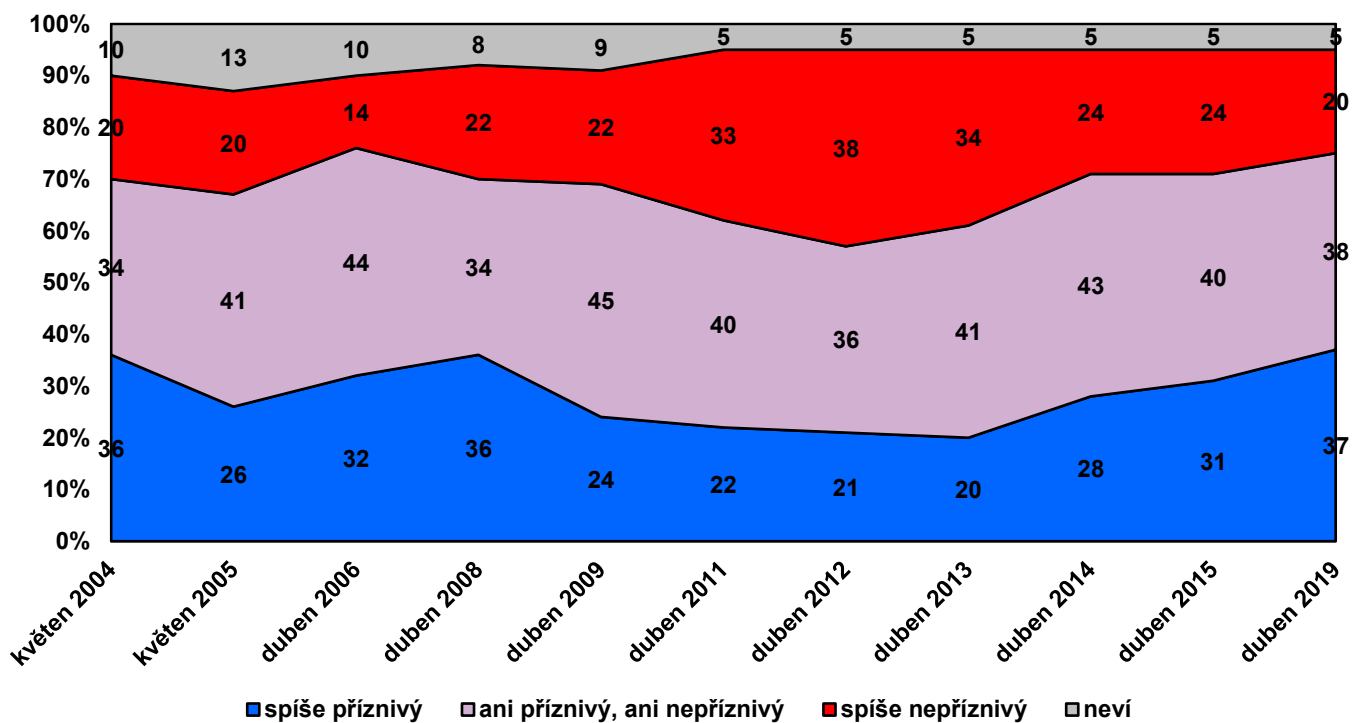

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 30. 3. – 10. 4. 2019, 1052 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Z podrobnější analýzy vyplynulo, že obecně se hodnocení dopadů členství zlepšuje spolu s lepším se hodnocením životní úrovně vlastní domácnosti a také se zlepšujícím se hodnocením současné ekonomické a politické situace v ČR a rovněž s rostoucí spokojeností s členstvím ČR v EU. Obecně lépe tyto dopady hodnotí i lidé důvěřující EU a jejím institucím. Naopak všeobecně má hodnocení dopadů členství ČR v EU tendenci se poněkud zhoršovat s rostoucím věkem. S rostoucím vzděláním se zlepšuje pohled na dopad členství ČR v EU na hospodářskou úroveň, drobné podnikání, průmyslové podniky, bankovní sektor či vědu a výzkum. U všech zkoumaných oblastí pak z hlediska sebezaražení na pravolevé škále politické orientace platí, že optimismus narůstá při posunu od levého k pravému konci škály.

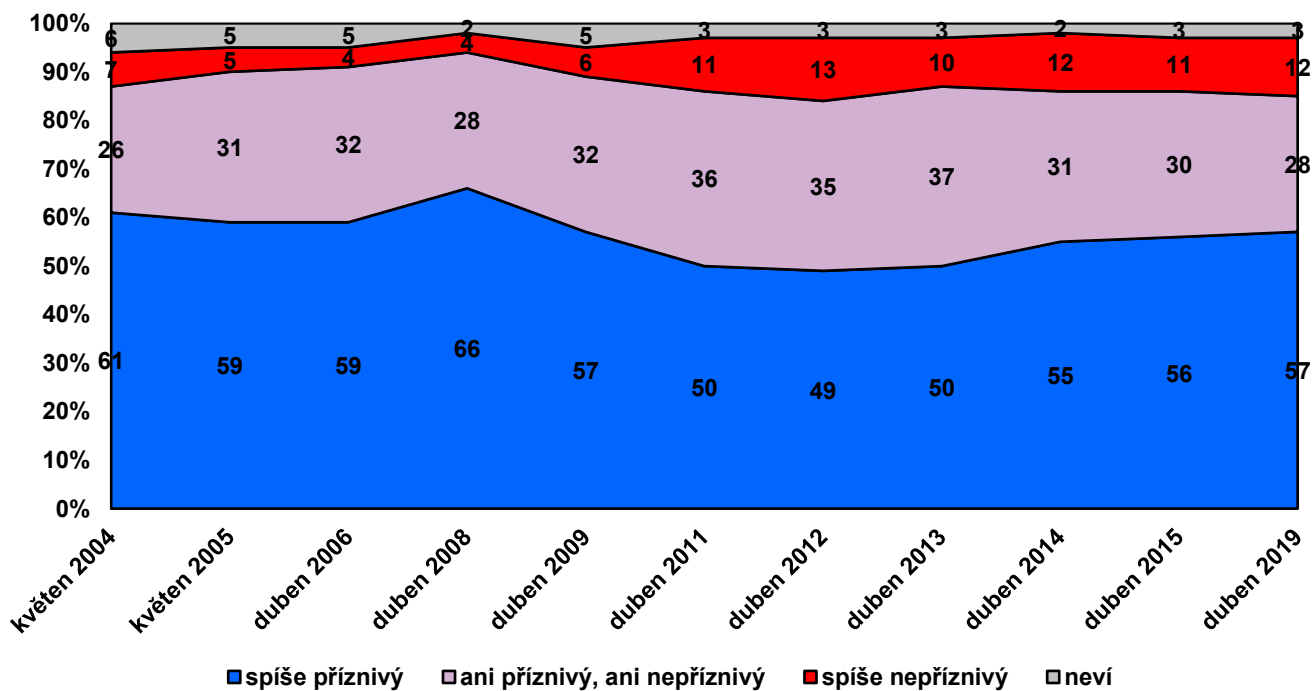
Při časovém srovnání (viz grafy 4a až 4k) je patrné, že od roku 2015, kdy byla příslušná otázka zkoumána naposledy, došlo k pozitivnímu posunu v případě hospodářské úrovně (příznivý dopad +6 procentních bodů, nepříznivý dopad -4 procentní body), stability devizového kurzu koruny (příznivý dopad +4 procentní body, nepříznivý dopad -18 procentních bodů), drobných a středních podnikatelů (příznivý dopad +5 procentních bodů, nepříznivý dopad -12 procentních bodů), průmyslových podniků (příznivý dopad +5 procentních bodů, nepříznivý dopad -7 procentních bodů), bankovního sektoru (nepříznivý dopad -5 procentní body) a zemědělců (nepříznivý dopad -8 procentních bodů). Naopak mírné zhoršení lze vidět v případě školství (nepříznivý dopad +6 procentních bodů).

Graf 4a: Vliv členství ČR v EU na hospodářskou úroveň ČR – časové srovnání (v %)

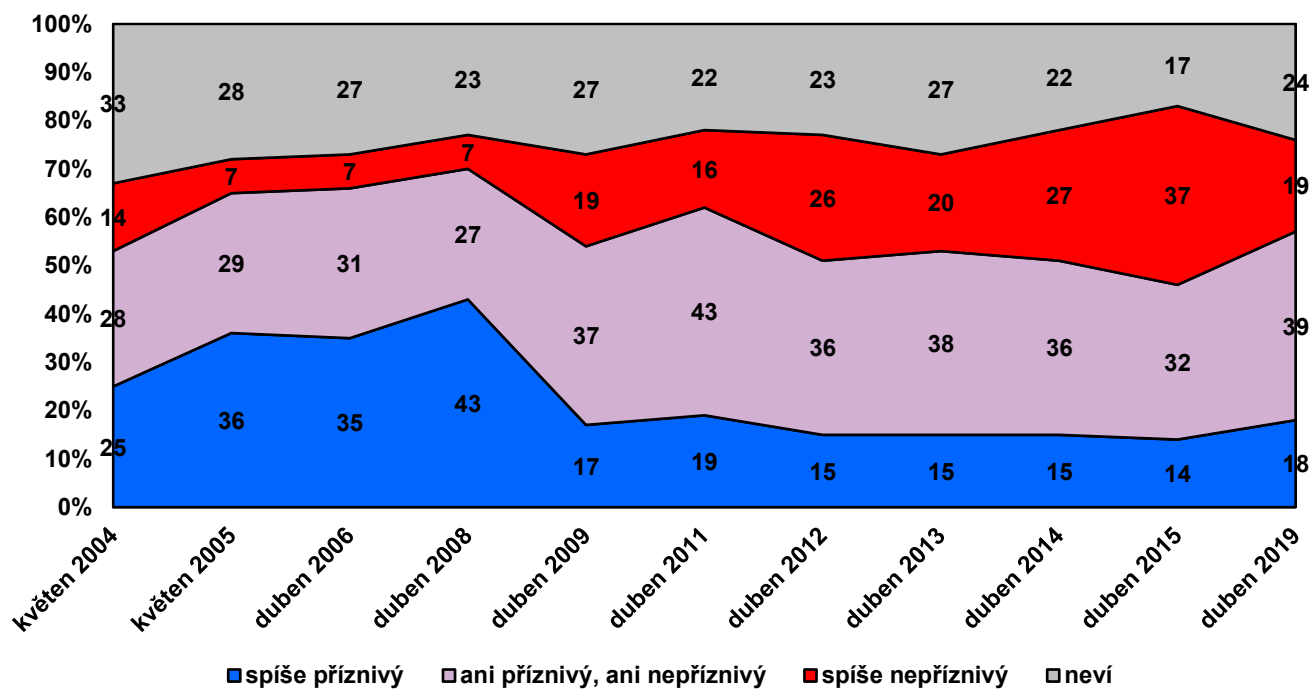
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Graf 4b: Vliv členství ČR v EU na nabídku zboží a služeb na trhu v ČR – časové srovnání (v %)

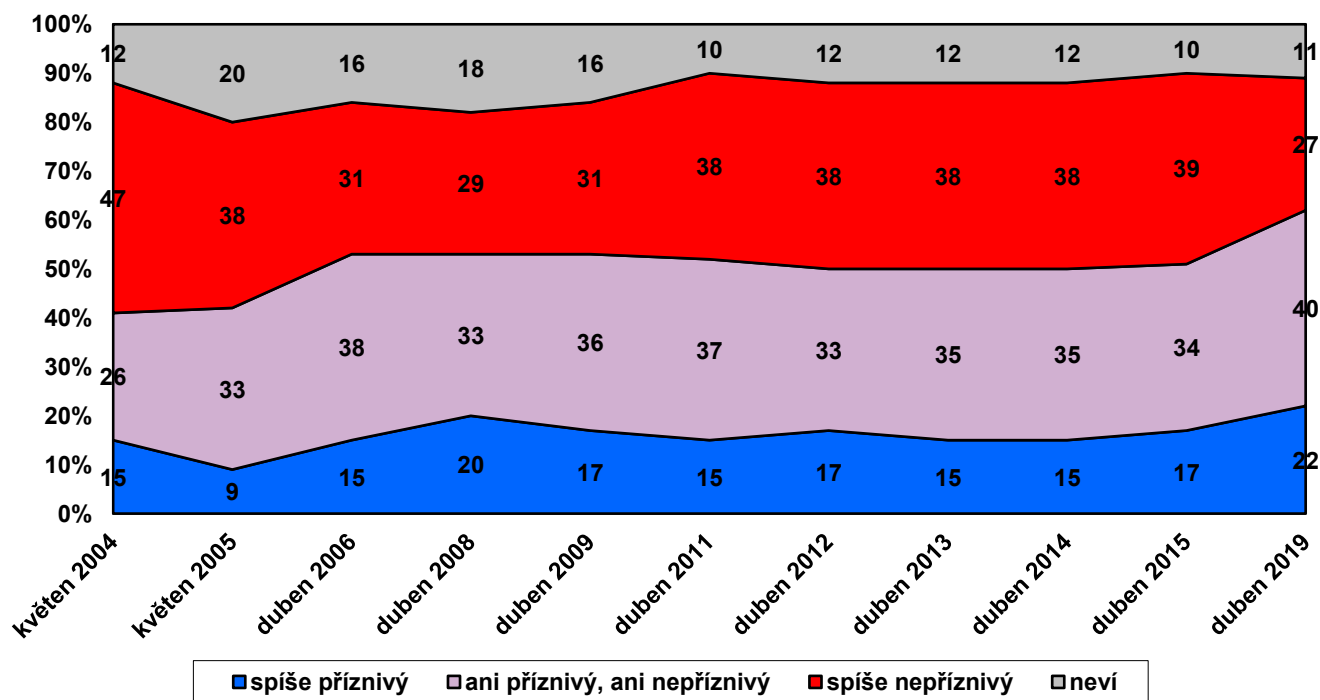
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Graf 4c: Vliv členství ČR v EU na stabilitu devizového kursu koruny – časové srovnání (v %)

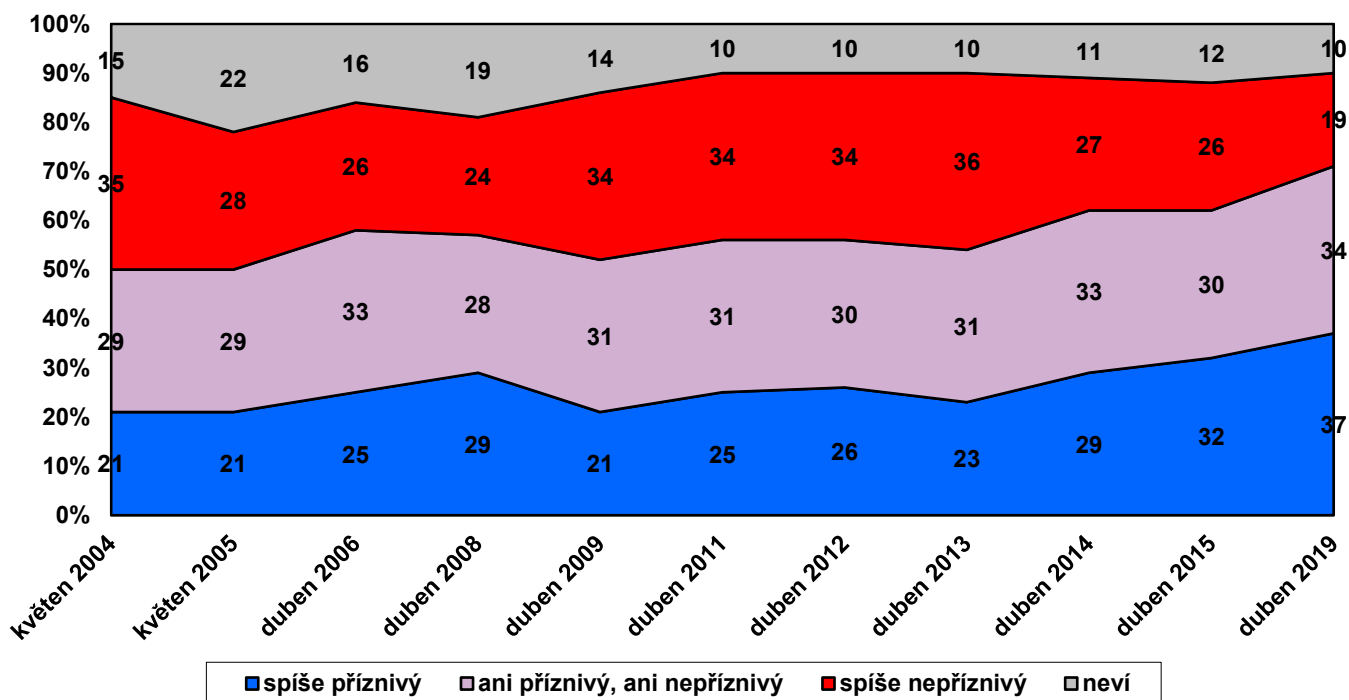
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Graf 4d: Vliv členství ČR v EU na drobné a střední podnikatele v ČR – časové srovnání (v %)

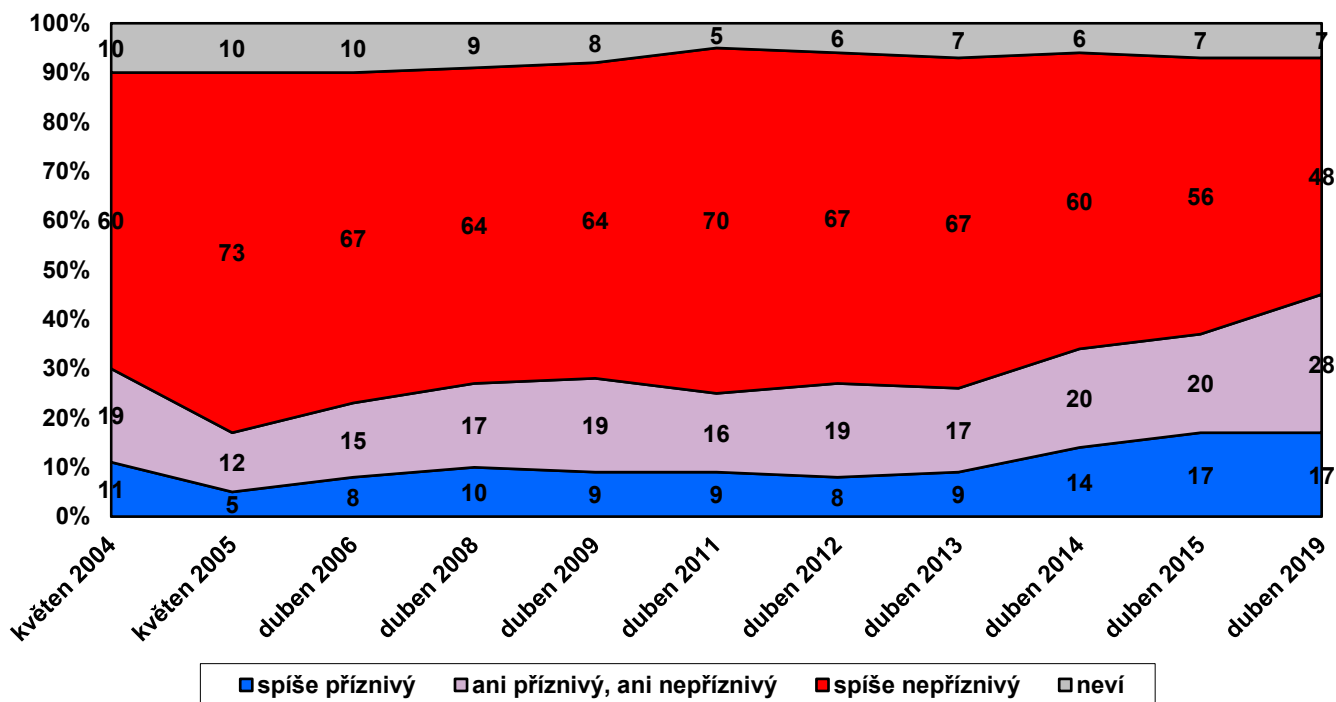
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Graf 4e: Vliv členství ČR v EU na průmyslové podniky v ČR – časové srovnání (v %)

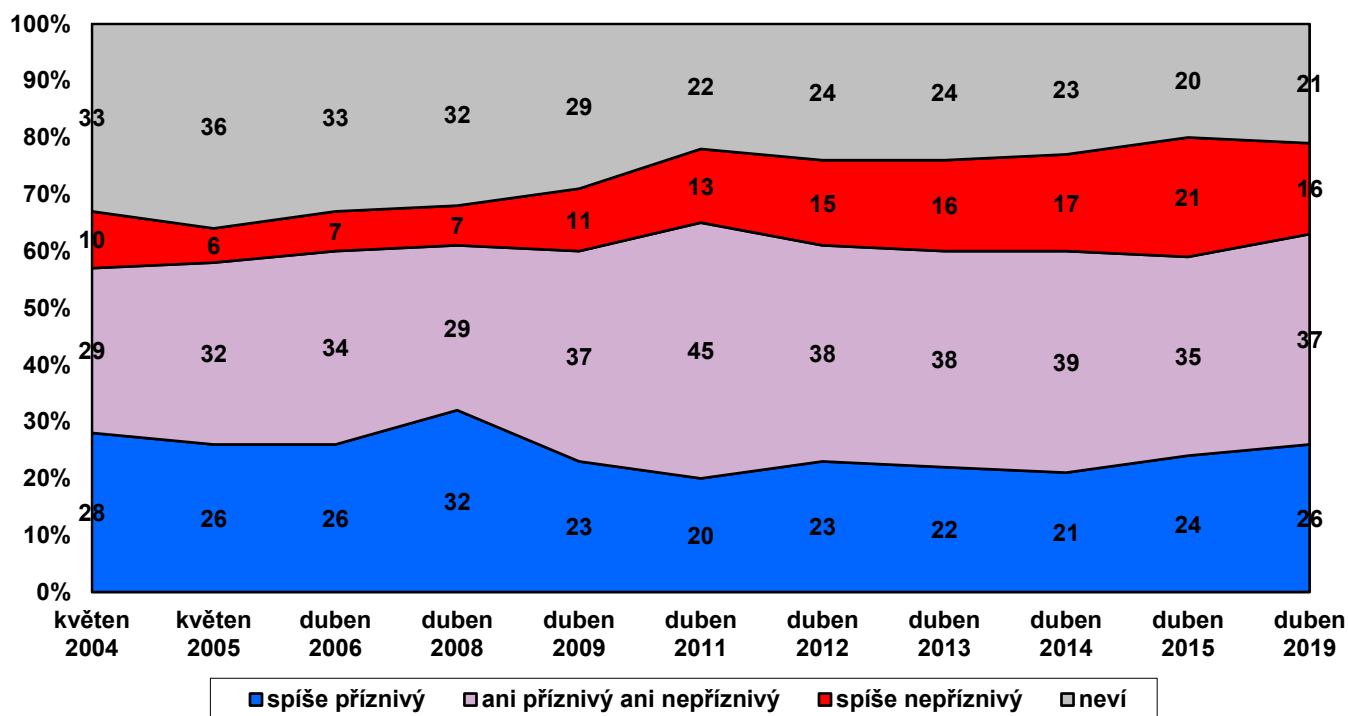
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Graf 4f: Vliv členství ČR v EU na zemědělce v ČR – časové srovnání (v %)

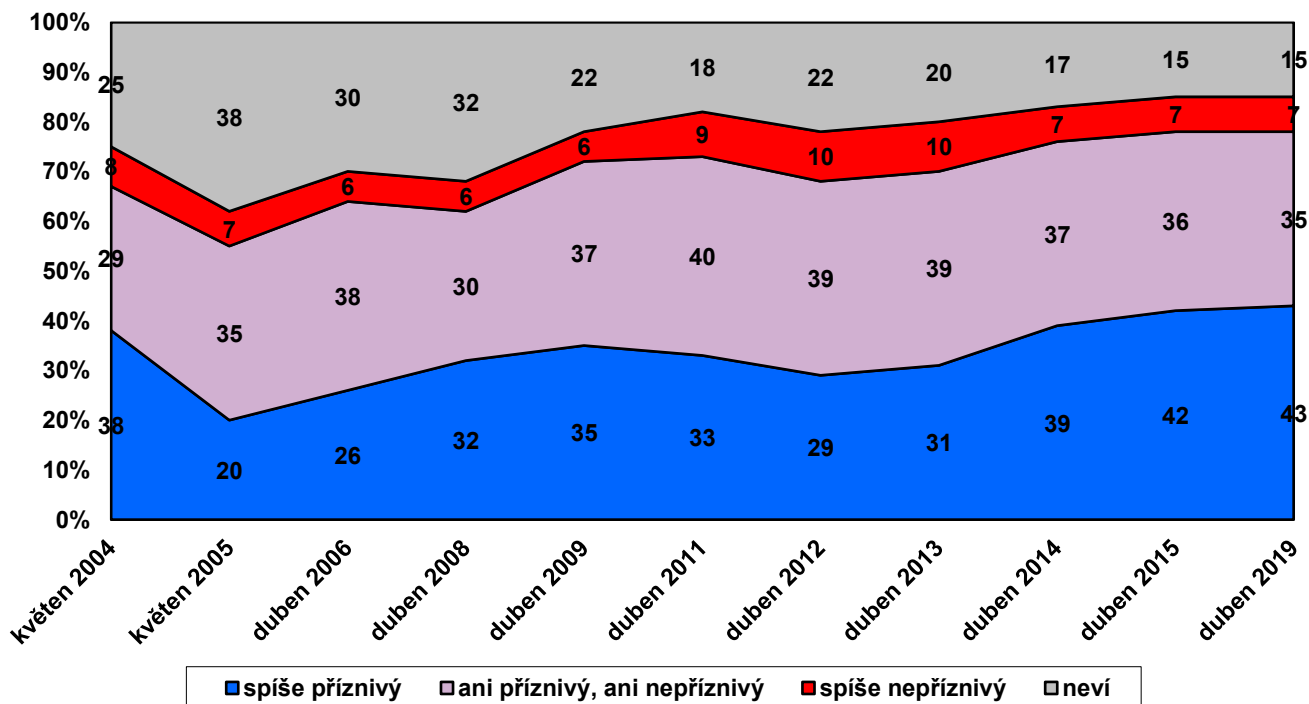
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Graf 4g: Vliv členství ČR v EU na bankovní sektor ČR – časové srovnání (v %)

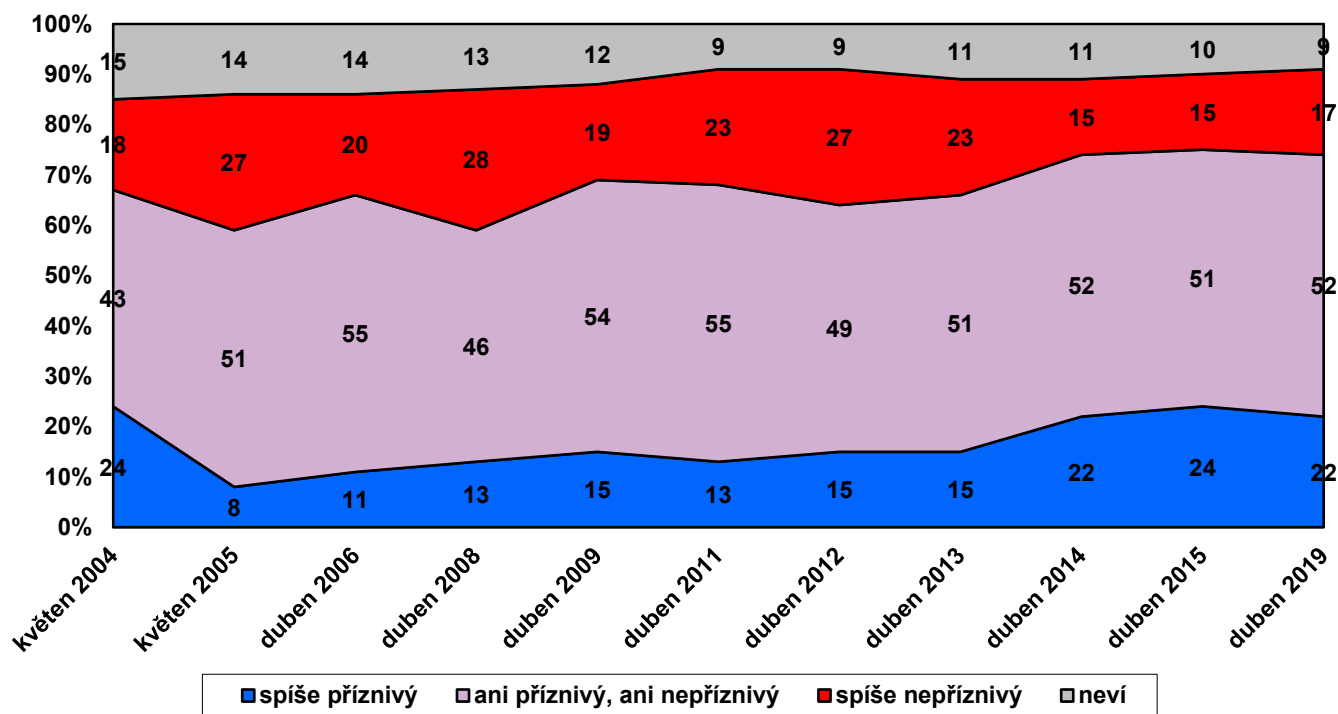
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Graf 4h: Vliv členství ČR v EU na vědu a výzkum v ČR – časové srovnání (v %)

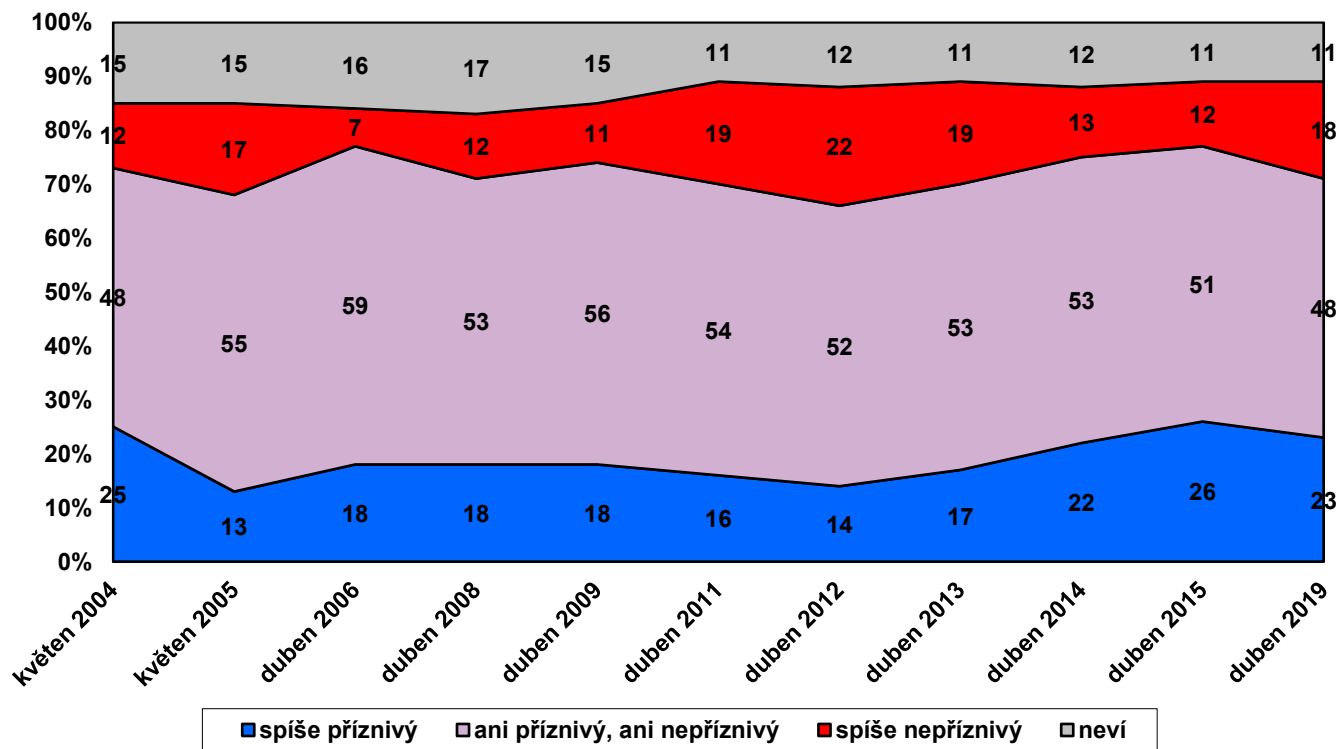
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Graf 4i: Vliv členství ČR v EU na úroveň zdravotnictví v ČR – časové srovnání (v %)

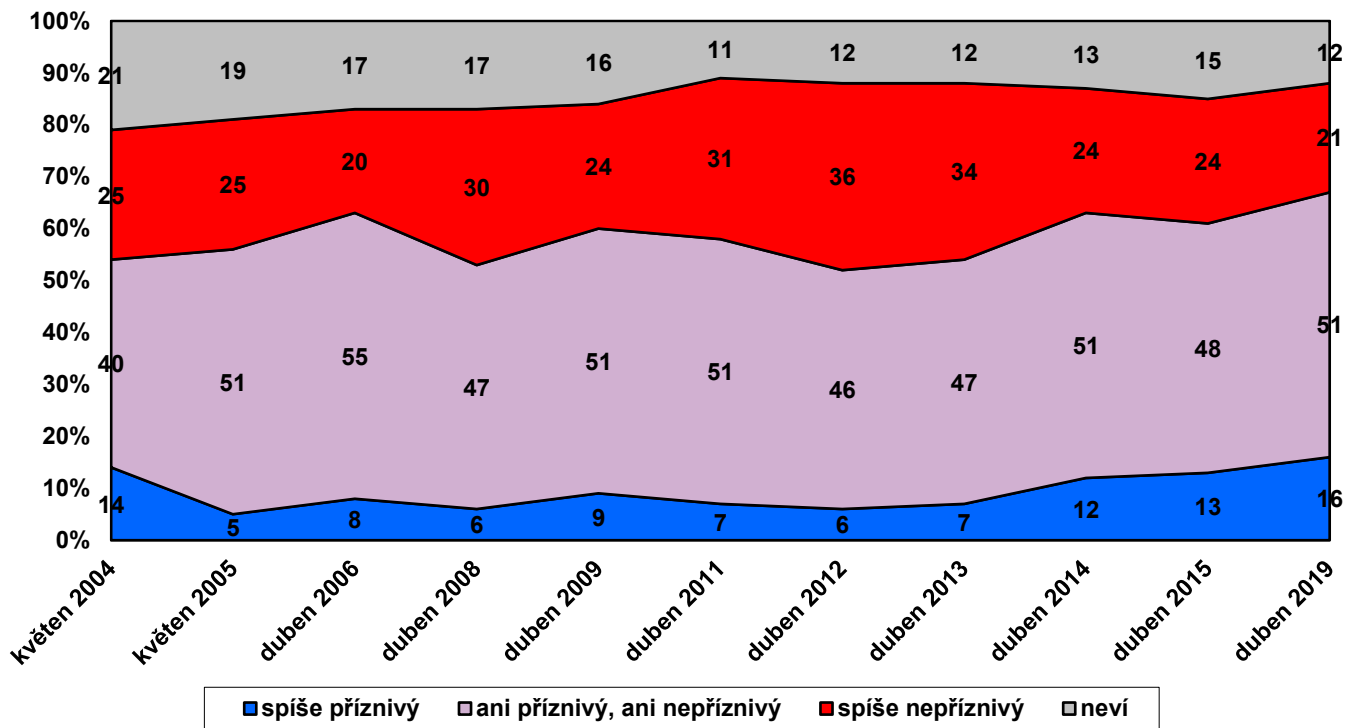
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Graf 4j: Vliv členství ČR v EU na úroveň školství v ČR – časové srovnání (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Graf 4k: Vliv členství ČR v EU na úroveň sociálního zabezpečení v ČR – časové srovnání (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v19-04</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>30. 3. - 10. 4. 2019</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1052</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>214</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PM.58; EV.18</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>pm190531</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>31. května 2019</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý. |